

ประมาทร้ายแรง : ปลัดจ่ายเช็คโดยเว้นช่องว่าง จะอ้างว่าไม่มีวิชาชีพทางการเงินได้หรือไม่ ?

โดย นายปกครอง

“ปมาโท มจฺจุโน ปท” ความประมาทเป็นหนทางแห่งความตาย ...

พุทธศาสนสุภาษิตบทนี้สอนให้เราดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท เพราะความประมาทมักนำมาซึ่งอุบัติเหตุ การตัดสินใจที่ผิดพลาด นำไปสู่หนทางของความเสื่อมจากคุณงามความดี การสูญเสียทรัพย์สิน ตลอดจนสร้างปัญหาให้กับหน้าที่การงานได้เช่นเดียวกับคดีอุทธรณ์ที่จะเล่าให้ฟังในวันนี้ครับ

เรื่องราวของคดีมีอยู่ว่า ... ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่ง ได้ถูกนายองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต.) มีคำสั่งให้ขีดใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตรา 1 ใน 3 ของความเสียหายที่เกิดขึ้น จากการที่ผู้ฟ้องคดีลงนามสั่งจ่ายเช็คโดยไม่ได้ใช้ความระมัดระวัง เป็นเหตุให้เกิดการทุจริตเติมตัวเลขในช่องว่าง และ อบต. ได้รับความเสียหายเป็นเงิน 3,722,000 บาท ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งแต่ผู้ว่าราชการจังหวัดยื่นตามความเห็นของนายก อบต. ที่ให้ผู้ฟ้องคดีขีดใช้ค่าสินไหมทดแทน จำนวน 1,240,666.63 บาท

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนมิได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและไม่มีส่วนร่วมในการทุจริต ซึ่งเกิดจากนางอ้อม (เจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี) ได้แก้ไขเพิ่มเติมจำนวนเงินในเช็คภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อแล้ว ประกอบกับมีปริมาณงานด้านการเงินและบัญชีมากแต่มีบุคลากรที่มีความรู้ตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งการเงินและบัญชี คือ นางอ้อมเพียงคนเดียว โดยเมื่อผู้ฟ้องคดีพบข้อบกพร่องดังกล่าวได้ให้นางอ้อมดำเนินการแก้ไขแต่ไม่ได้รับความร่วมมือ ผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้มีวิชาชีพด้านการเงิน อีกทั้งการดำเนินการคัดเลือกเจ้าหน้าที่เข้ามาปฏิบัติราชการมีความบกพร่อง เพราะมีการคัดเลือกบุคคลที่มีพฤติกรรมทุจริตฉ้อฉล ขาดคุณธรรมและจริยธรรม จึงทำให้มีการทุจริตและมีความเสียหายเกิดขึ้น ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งของนายก อบต. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1) ที่ให้ผู้ฟ้องคดีขีดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน 1,240,666.63 บาท และเพิกถอนผลการพิพากษายกอุทธรณ์ของผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2)

คดีมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ... การที่นายก อบต. มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีขีดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ อบต. ตามจำนวนเงินดังกล่าว และคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ว่าราชการจังหวัดขัดด้วยกฎหมายหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่ข้อ 70 ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 กำหนดว่า การเขียนหรือพิมพ์จำนวนเงินในเช็คที่เป็นตัวอักษรอย่าให้มีช่องว่างที่จะเขียนหรือพิมพ์จำนวนเงินเพิ่มเติมได้และให้ขีดเส้นตรงหลังชื่อสกุล ชื่อบริษัท หรือห้างหุ้นส่วน จนขีด คำว่า “หรือผู้ถือ” หรือ “หรือตามคำสั่ง” แล้วแต่กรณี โดยมีให้มีการเขียนหรือพิมพ์ชื่อบุคคลอื่น เพิ่มเติมได้อีก

เมื่อผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งปลัด อบต. อันเป็นตำแหน่งผู้บริหารของ อบต. ไม่น้อยกว่า 10 ปี จึงย่อมมีประสบการณ์ทางด้านการเงินและบัญชีอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักเกณฑ์ของทางราชการที่กำหนดให้ การเขียนเช็คต้องไม่ให้มีช่องว่างที่จะเขียนหรือพิมพ์จำนวนเงินเพิ่มเติม การที่ผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อสั่งจ่ายเช็ครวม 16 ฉบับ โดยที่เช็คบางฉบับมีการเขียนหรือพิมพ์จำนวนเงินทั้งตัวเลขและตัวอักษรไม่ขีดเส้นหรือไม่ขีดคำว่า “บาท” หรือบางฉบับไม่ขีดเส้นหน้าจำนวนเงินทั้งตัวเลขและตัวอักษร อันเป็นการปล่อยให้เช็คมีช่องว่างที่จะเขียนหรือพิมพ์จำนวนเงินเพิ่มเติม ซึ่งเป็นช่องทางให้นางอ้อมกระทำการทุจริตแก้ไขเพิ่มเติมจำนวนเงินในเช็คเพื่อนำเงินไปใช้ส่วนตัว พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ลงลายมือชื่อในเช็คโดยมิได้ตรวจสอบ จึงถือเป็นการไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อ 70 ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว และเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้ อบต. ได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อ อบต. ตามมาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ อบต. ตามมาตรา 10 วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

เมื่อความเสียหายที่ อบต. ได้รับเกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในการปฏิบัติหน้าที่ มิได้เกิดจากความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมที่ต้องหักส่วนแห่งความรับผิดชอบของ อบต. ออกจากความเสียหายด้วย เมื่อการสั่งจ่ายเช็คทั้ง 16 ฉบับ ดังกล่าว มีผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อสั่งจ่าย ประกอบด้วย นายก อบต. ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งปลัด อบต. และผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนการคลัง และ อบต. มีเงื่อนไขของการสั่งจ่ายเช็คว่าต้องให้ผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อสั่งจ่ายเช็ค 3 คน ลงลายมือชื่อร่วมกัน ผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อสั่งจ่ายเช็คแต่ละคนจึงควรต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราคนละ 1 ใน 3 ของความเสียหายที่เกิดขึ้นในเช็คแต่ละฉบับที่ตนเกี่ยวข้อง ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อสั่งจ่ายเช็คจำนวน 16 ฉบับ ดังกล่าว จึงควรต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ อบต. ในอัตรา 1 ใน 3 ของความเสียหาย คำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายตามจำนวนที่พิพาท จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว และเมื่อคำสั่งดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ว่าราชการจังหวัดจึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ยกฟ้องผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทนในอัตรา 1 ใน 3 ของความเสียหาย (1,240,666.63 บาท) พร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย ทั้งนี้ หาก อบต. ได้รับชดเชยเงินค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิด (ต้องชดเชยเต็มจำนวนความเสียหาย) เป็นจำนวนเงินเท่าใด เมื่อนำมารวมกับจำนวนเงินที่ผู้ฟ้องคดีได้ชดเชยไว้เกินจำนวนที่ อบต. ได้รับความเสียหาย ให้คืนเงินส่วนที่ได้รับชำระไว้เกินนั้น ให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามสัดส่วนแห่งความรับผิดชอบและที่ได้ชำระไว้ต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อผ. 311/2568)

สรุปได้ว่า ... ผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อสั่งจ่ายเช็คของหน่วยงานราชการ จำต้องทราบระเบียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการเขียนเช็คต้องไม่ให้มีช่องว่างที่จะเขียนหรือพิมพ์จำนวนเงินเพิ่มเติมโดยไม่อาจอ้างว่าไม่มีวิชาชีพทางการเงินได้ อีกทั้งการเป็นผู้บริหารที่มีประสบการณ์ทำงานมาอย่างยาวนานย่อมต้องมีความรู้ความเข้าใจในระเบียบการเงินเป็นอย่างดี การละเลยไม่ตรวจสอบการเขียนเช็คให้รัดกุมตามระเบียบราชการ จึงไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบได้ และถือเป็นการ “ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง” เรื่องนี้ นับเป็นอุทาหรณ์เตือนใจเจ้าหน้าที่รัฐว่า “ระเบียบมีไว้เพื่อคุ้มกันทั้งเงินหลวงและคุ้มกันตัวเจ้าหน้าที่เองด้วย” การทำงานอย่างรอบคอบโดยเสียเวลาตรวจสอบความถูกต้องเพียงเล็กน้อย อาจช่วยป้องกันความเสียหายหลักล้าน และรักษาอนาคตในหน้าที่การงานของท่านได้ ...

(ปรึกษาคดีปกครองได้ที่สายด่วนศาลปกครอง 1355)

